

Teatr świata

Drodzy Młodzi Uczestnicy i Uczestniczki, Drodzy Nauczyciele!

Przewodnik ten dotyczy „Stopklatki”, zarówno dramatu Maliny Prześlugi, jak i spektaklu w reżyserii Łukasza Chruszcza. Poza działaniami szkolnymi zachęca również do działań samodzielnych. Proponujemy Wam kontynuację przygody rozpoczętej w teatrze.

Zapraszamy Was do zastanowienia się nad metaforą teatru świata, do spojrzenia na utwór poprzez elementy tragizmu i komizmu. Chcemy zwrócić Waszą uwagę w kierunku niepełnosprawności i jej postrzegania przez społeczeństwo oraz skupić się przez chwilę na języku, którym posługujemy się w codziennym życiu.

Chętnie dowiemy się, jakie jest Wasze zdanie na temat sztuki i jej inscenizacji. Jeśli chcecie się nim podzielić, zapraszamy do kontaktu.

Asia i Nastka

Przewodniki po spektaklach stanowią część edu-pakietu i powstają w ramach - zainicjowanego w 2019 roku - projektu Edu-akcje. Prezentowane materiały edukacyjne otwierają kolejne możliwości: rozmów, zabaw i działań w obrębie przedstawień Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu, a także prezentują ciekawostki na temat spektakli czy zawartych w nich kluczowych elementów.

Zacznijmy od rozmowy

Językowy miszmasz

„Stopklatka” została napisana przez Malinę Prześlugę ok. 10 lat temu. Wtedy młodzież posługiwała się innym slangiem niż dzisiaj. Sama autorka w swoim nastoletnim życiu używała języka, który był zakorzeniony w tamtej rzeczywistości. Język rozwija się wraz z wymianą pokoleń, wraz ze zmianami kulturowymi i postępowaniem technologicznym. Za kolejne 10 lat obecne wyrażenia czy słowa wyjdą z użycia, a ich miejsce zajmą nowe, bardziej „na czasie”.

Czy język bohatera „Stopklatki” jest Wam bliski? Czy odnajdujecie z nim jakieś wspólne punkty?

Tragikomiczność

Tragikomiczność to cecha przypisana gatunkowi, jakim jest tragikomedie, która łączy w sobie cechy komedii i tragedii. Jako odrębny gatunek tragikomedie rozwinęła się w okresie renesansu, stając się później główną konkurencją dla tragedii klasycznej we Francji. Inspirowała m.in. realistów, ale w pełni rozwinęła się w teatrze absurdu.

„Stopklatki” nie możemy nazwać tragikomedią, ale znajdziemy w niej elementy tragiczne i komiczne, które intensywnie się przeplatają. Autorka ukazuje nam pewną historię, posługując się silnymi kontrastami, łączy powagę z groteską.

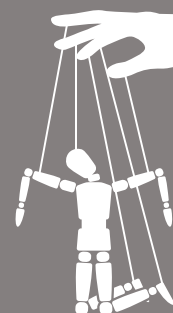
A jak Wy wyobrażacie sobie współczesną tragikomedie?

Ta chwila

Bohater „Stopklatki” w momencie skoku traci dotychczasowe życie. Traci przede wszystkim władzę nad swoim ciałem, co nie pozwala mu funkcjonować tak jak wcześniej. Zmienia się także wewnętrznie – czuje się ciężarem dla matki, przyjaciół i dziewczyny. Ze swoim smutkiem i rozczarowaniem zostaje sam, z nikim nie może się nim podzielić. Świat, jaki znał, wciąż istnieje, ale on nie może w nim uczestniczyć.

Czy w chwili, w której zdecydował się na skok do wody, myślał o konsekwencjach?
Czy mógł podejrzewać, że jedna chwila potrafi zmienić jego życie?

Jak często zastanawiacie się, jakie skutki mogą mieć Wasze działania lub słowa?

Domowy przewodnik

Showman

liczba osób: wystarczy jedna

potrzebne materiały: telefon z kamerką

zasady: Czy próbowaliście w jednym filmiku zawrzeć elementy zabawne i poważne? Spróbujcie wczuć się w postać Chtopaka i opowiedzieć wybrany/wymyślony skecz na dwa sposoby – komiczny i tragiczny. Na koniec połączcie to w jedną wypowiedź, w której będą się przeplatać różne elementy. Filmy możecie zostawić dla siebie, ale jeśli macie ochotę, to podzielcie się nimi z koleżankami, kolegami.

Możecie też podzielić się z nami, chętnie zobaczymy, jak radzicie sobie w roli showmanów lub showmanek!

Językowa hybryda

liczba osób: wystarczy jedna

potrzebne materiały: notes, długopis

zasady: Pomyślcie o słowach, których używacie często lub bardzo często. Zastanówcie się, co by się stało, gdyby nagle zabroniono Wam korzystać z tych konkretnych słów. Czy jesteście w stanie zamienić je na coś innego? A może wymyślicie własne określenia na: „komp”, „hajs” czy „dzięks”? Słowotwórstwo to bardzo ciekawe zajęcie, a jeśli jeszcze nigdy z niego nie korzystaliście, tym bardziej zachęcamy Was do zabawy słowami!

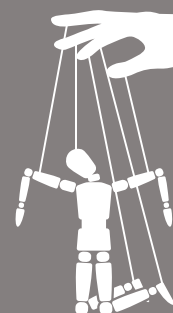

Nić porozumienia

liczba osób: wystarczy jedna

potrzebne materiały: sznurek/wstążka, nożyczki

zasady: Przygotujcie sobie sznurek lub wstążkę o długości ok. 2 metrów. Za pomocą tego rekwizytu spróbujcie zobrazować to, czym dla Was jest niepełnosprawność. Jaki ma kształt, czy rozciąga się w czasie, czy jest to jeden, stały punkt? Jakie uczucia budzi w Tobie ten obraz? Czego dotyczy – wzroku, słuchu czy ruchu? A może łączy w sobie wszystko?

Działania z klasą / w klasie

List bohatera/bohaterki

liczba osób: cała klasa + nauczyciel

potrzebne materiały: kartki, długopisy

zasady: Podzielcie się na dwie części. Połowa z Was przyjmuje rolę Matki, druga połowa rolę Chłopaka (syna). Napiszcie list z perspektywy Waszego bohatera (co czujecie, czego potrzebujecie, może czego się obawiacie), przyjmując, że jesteśmy już po wypadku. Matki piszą do synów, synowie do matek. Następnie połączcie się w pary – jedna matka i jeden syn. Odczytajcie nawzajem swoje listy i porozmawiajcie o zapisanych w nich potrzebach i uczuciach. Jak Wasze postaci mogłyby zareagować na te wiadomości?

Praca z tekstem

liczba osób: cała klasa + nauczyciel

potrzebne materiały: tekst dramatu, kartki, długopisy

zasady: Nauczyciel wcześniej przygotowuje podzielony na cztery części tekst dramatu, po jednym dla każdej z grup. Zadaniem każdej grupy jest znalezienie w otrzymanym fragmencie elementów tragicznych i komicznych oraz zanotowanie wniosków z tej pracy. Następnie na forum podzielcie się swoimi spostrzeżeniami oraz podejmijcie dyskusję, w której zastanowicie się, jakie funkcje pełnią te elementy. Co by się stało, gdyby z tekstu zniknęły wszystkie elementy komiczne?

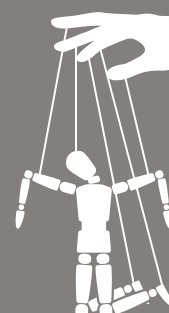

„Tłumaczenie”

liczba osób: cała klasa + nauczyciel

potrzebne materiały: kartki, długopisy

zasady: Nauczyciel w kilku krótkich zdaniach próbuje opisać, czym jest tytułowa „stopklatka”. Następnie powoli odczytuje i zapisuje swoją wypowiedź. Was zapraszamy do tego, żeby przetworzyć tę opinię na Wasz współczesny język, wykorzystując slang lub język potoczny, z którego na co dzień korzystacie. Porównajcie swoje odpowiedzi. Czy bardzo się różnią? Czy jednak są zbliżone? Wspólnie zamieńcie tę wypowiedź na wypowiedź bohatera dramatu. Jakich słów użyłby Chłopak?

Ciekawostki

Potęga podświadomości

Joseph Murphy – irlandzki pisarz i filozof – opublikował książkę pt. „Potęga podświadomości”, w której proponuje zmianę sposobu myślenia. Przedstawia proste techniki usuwania psychicznych barier, by osiągnąć upragnione cele. Twierdzi, że największą przeszkodą na drodze do realizacji marzeń jesteśmy my sami. Powinniśmy „karmić” naszą świadomość pozytywnymi aspektami. Jeśli będziemy powtarzać, że nic nam się nie uda, to tak właśnie będzie. Murphy w swojej książce prezentuje ćwiczenia i wskazówki do osiągnięcia sukcesu. Podkreśla, że to człowiek ma wpływ na swoje życie.

Co o tym myślicie? Czy człowiek ma wpływ na swoje życie? Odpowiedź koniecznie umotywuście.

Język wrażliwy

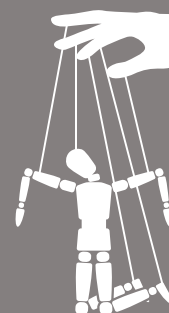
Język to narzędzie, które nie tylko opisuje rzeczywistość, może ją także kreować. To jednak nie koniec. To, jak mówimy, odzwierciedla także sposób naszego postrzegania świata, odkrywa nasze myśli. Niekiedy nawet nie zdajemy sobie sprawy, jak wiele można się dowiedzieć o danej osobie, tylko jej słuchając. Dlatego też tak ważne jest, jak opisujemy ludzi, którzy doświadczają chorób i niepełnosprawności. Zawsze mówimy o osobie. Niepełnosprawność lub schorzenie nie jest jej główną cechą. Zatem postępujemy się raczej sformułowaniem: „osoba z niepełnosprawnością ruchową” niż „niepełnosprawna”, nie: „schizofrenik”, ale „osoba chorująca na schizofrenię”.

To kwestia w ostatnich latach szeroko społecznie dyskutowana. Więcej na ten temat znajdziecie, wpisując w wyszukiwarkę: „język wrażliwy” lub „język równościowy”.

Możecie zacząć od broszury Amnesty International:

<https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/04/Język-rownosciowy.pdf>

Przyjrzyjcie się swojemu językowi. Co on o Was mówi?

Theatrum mundi

Metafora theatrum mundi, czyli teatru świata, powstała jeszcze w starożytności. Przedstawia ona świat reżyserowany przez Boga, gdzie role bezwiednych aktorów, którzy nie mają wpływu na swój los, odgrywają ludzie. Motyw ten intensywnie pojawia się w teatrze barokowym, czego przykładem jest twórczość **William Szekspira**. Ze sztuki „Jak wam się podoba” pochodzi najbardziej znany cytat: „Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzi i znikają. Każdy tam aktor niejedną gra rolę (...)”. W XX wieku **Erving Goffman** – amerykański socjolog i pisarz – analizując relacje społeczne, uznał, że wszystko jest teatrem i wszyscy skazani jesteśmy na odgrywanie ról. W kontakcie z drugim człowiekiem zawsze występujemy. Funkcjonujemy w różnych zespołach i w tych zespołach możemy mieć odmienne zadania. Autor opisał swoją koncepcję w książce „W teatrze życia codziennego”.

Zgodnie z założeniami nieustannie gramy: raz rolę syna, innym razem nauczycielki, przyjaciółki, rodzica, kierownika czy dyrektorki. Zastanawialiście się kiedyś nad tym, jak przeplatają się Wasze role? Która jest Wam najbliższa?

Autorka przewodnika:
Sandra Lewandowska

Współpraca:
Joanna Żygowska

Opracowanie graficzne:
Magdalena Bryłowska

Masz pytania, chcesz się podzielić swoim tragikomicznym skeczem, listem do matki lub syna, a może opowiedzieć o tym, co w tym spektaklu jest dla Ciebie ważne?

Kontakt: slewandowska@csdpoznan.pl

Stopklatka

Tekst: **Malina Prześluga**

Reżyseria: **Łukasz Chruszcz**

Konsultacja reżyserska: **Anna Ciszowska**

Muzyka: **Rafał Sekulak**

Producentka/Inspicjentka: **Izabella Nowacka**

Kostiumy: **Magdalena Chruszcz**

Występują: **Łukasz Chruszcz, Anna Langner/Marika Lian**

Premiera odbyła się 27 stycznia 2015 roku na Scenie Wspólnej.

Poznań, grudzień 2020

Centrum Sztuki
Dziecka
w Poznaniu

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Projekt „Współczesna dramaturgia dla dzieci i młodzieży (2020, 2021, 2022)” dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

